

Plan van aanpak Sanering asbestdaken in Noordoostpolder

Inhoud

1.	Waar gaat het om	3
2.	Metten is weten: Omvang van het asbestprobleem in Noordoostpolder	5
3.	Op wie richt het plan van aanpak zich?	5
4.	Wat moet en kan de gemeente doen?	7
5.	Uitvoeringsmatrix.....	11
6.	Budget en organisatorische opzet op hoofdlijnen	12

1. Waar gaat het om

De rijksoverheid heeft een wetsvoorstel aangenomen, dat daken met asbest verbiedt na 2024. Op dit moment is de gemeente formeel toezichthouder bij asbestsaneringen, na 2024 komt daar een handhavende rol voor asbestdaken bij.

Naast deze regulerende rol kan de gemeenten actie ondernemen op het gebied van communicatie en informatievertrekking naar pandeigenaren, inventarisatie en monitoring van de asbestdaken en het bijdragen aan het ontzorgen van dakeigenaren.

Versnelling noodzakelijk

Er zijn momenteel in Nederland nog veel asbestdaken aanwezig. Vanwege het gebrek aan gevoel voor urgentie en de kosten van verwijdering stellen veel dakeigenaren de sanering uit.

Wanneer deze trend zich voortzet kan in de nabije toekomst een enorme piekvraag naar asbestsanering ontstaan. Bovendien wordt verwacht dat een groot aantal daken niet of illegaal verwijderd wordt en illegale dumpingen toenemen. Dit zou een extra belasting kunnen betekenen voor de handhavingstaken van gemeenten.

In een brief van 28 juni 2018 roept de VNG haar leden op in te zetten op een versnellingsaanpak voor asbestdakensanering, en daarmee tevens de handhavingsopgave vanaf 2025 te verkleinen.

Achtergrond

Er komt een verbod voor asbestdaken vanwege de gezondheidsrisico's van asbestdeeltjes in de omgeving van verweerde asbestdaken. Deze daken zijn voor 1994 toegepast en zijn in 2024 minimaal 30 jaar oud. Deze verwerking begint vanaf 20 jaar en gaat steeds sneller.

Extra risico's voor de omgeving treden op bij incidenten met asbestdaken zoals brand, storm en hagel met daarnaast ook aanzienlijke financiële consequenties voor lokale overheden en omliggende pandeigenaren indien de omgeving moet worden afgezet en opgeruimd.

Landelijke en provinciale aanpak

Landelijk

Landelijk is er een Programmatische Aanpak Asbestdaken met een Actieprogramma, dat in samenwerking met betrokken partijen wordt uitgevoerd. Uitvoering loopt via pilotprojecten met ondersteuning van een Programmabureau met ambassadeurs.

Verschillende partijen zijn betrokken bij de uitvoering van het programma. De verwachting is dat dit programma leidt tot versnelling van de sanering, kostenvermindering en effectieve werkmethoden. In 2020 wordt de aanpak en de voortgang geijkt.

Landelijk was voor 2018 23 miljoen beschikbaar voor subsidies aan pandeigenaren (4,50 per m² bij meer dan 35 m² dakoppervlakte) in het kader van de 'Subsidieregeling verwijderen asbestdaken'. Dit budget is inmiddels uitgeput. De regeling eindigt eind 2019. Voor dat jaar is nog een beperkt budget beschikbaar van 10,8 miljoen. Een nieuwe subsidieregeling komt er waarschijnlijk niet, mogelijk komt er wel een landelijk fonds waaruit eigenaren een lening kunnen krijgen.

Ook is asbestsanering voor 50% van de kosten opgenomen in de landelijke Energiebespaarlening voor particulieren.

Provinciaal

De provincie Flevoland kende tot eind 2016 de stimuleringsregeling "Asbest eraf, zonnepanelen erop". Via deze regeling konden agrarische bedrijven subsidie voor het saneren van asbestdaken ontvangen, mits men dit combineerde met het plaatsen van

zonnepanelen. Inmiddels is deze regeling gesloten en verwijst de provincie naar de landelijke subsidieregeling.

Recentelijk heeft de provincie wel aangegeven in 2019 met een subsidieregeling te komen voor sanering van asbestdaken. Deze is niet meer alleen gericht op agrarische bedrijven, maar op alle gebouwen met een asbestdak.

Plan van aanpak Noordoostpolder

De vraag is welke ambitie en rol de gemeente Noordoostpolder tot 2025 wil aannemen ten aanzien van de versnelling van de asbestdakenverwijdering. In dit plan van aanpak worden ambitie en rol op hoofdlijnen beschreven. Daarnaast beschrijft dit plan van aanpak een aantal concrete acties voor de korte termijn. Voor de langere termijn zijn acties beschreven, die verdere uitwerking behoeven.

Ambitie van de gemeente Noordoostpolder

Op het gebied van het asbestdakenverbod heeft Noordoostpolder de volgende ambities:

- Vanuit haar zorg voor de fysieke leefomgeving streeft de gemeente naar een prettige, veilige en duurzame leefomgeving;
- De gemeente Noordoostpolder pakt de komende jaren een faciliterende en een stimulerende rol om daarmee een versnelling van de sanering van asbestdaken te realiseren;
- Risico's op hoge gemeentelijke kosten voor opruimen en handhaving worden beperkt: "vermijden is beter dan bestrijden";
- Streven naar een Noordoostpolder zonder asbestdaken in 2025.

Uitgangspunten

Bij de gemeentelijke aanpak van asbestdaken gelden de volgende uitgangspunten:

- De eigenaren van de asbestdaken zijn en blijven verantwoordelijk;
- Wettelijke regels voor asbestsanering worden strikt gehanteerd. Door de risico's die worden toegedicht aan asbest kent Nederland een uitgebreide en gedetailleerde regelgeving. Het biedt geen ruimte voor lokale beleidsvrijheid;
- De gemeente werkt waar mogelijk samen met andere partijen, bijvoorbeeld in regionaal verband;
- De voorgenomen acties sluiten, waar mogelijk, aan bij ander beleid of acties binnen de gemeente. Bijvoorbeeld acties in het kader van verduurzamen van de gebouwde omgeving of herstructurering van bedrijventerreinen.

2. Meten is weten: Omvang van het asbestprobleem in Noordoostpolder

In opdracht van de provincie Flevoland heeft het bedrijf Readaar eind 2018 een inventarisatie¹ uitgevoerd van asbestdaken in Noordoostpolder. In totaal zijn 33231 panden beoordeeld, daarvan zijn er 3466 als verdacht aangewezen. Dit is 10,4% van het totaal aantal panden. Het percentage verdacht dakoppervlak bedraagt 7,6%.

	# panden	m ² dakopp.	% # panden	% m ² dakopp.
Verdacht	3466	929410	10,4%	7,6%
- volledig verdacht golfplaat	2925	608089	8,8%	5,0%
- deels verdacht golfplaat	528	319059	1,6%	2,6%
- volledig verdacht leisteen	3	821	0,0%	0,0%
- deels verdacht leisteen	10	1441	0,0%	0,0%
Niet verdacht	29550	11258842	88,9%	92,3%
Niet zichtbaar	215	10442	0,65%	0,09%
Totaal	33231	12198694	100%	100%

De rapportage geeft de uitkomsten op hoofdlijnen weer. De gegevens zijn op adresniveau beschikbaar, maar vragen om een nadere analyse voor de verdere uitwerking van het plan van aanpak.

Actiepunt 1a: Nadere analyse van de inventarisatie verwerken in de uitvoering van het plan van aanpak.

Met de inventarisatie is de huidige situatie vastgelegd. Deze wordt actueel gehouden aan de hand van (sloop)meldingen en omgevingsvergunningen. Daarmee is ook de voortgang van de asbestsanering te monitoren.

Actiepunt 1 b: Voortgang van de asbestsanering monitoren aan de hand van (sloop)meldingen en omgevingsvergunningen.

3. Op wie richt het plan van aanpak zich?

Op hoofdlijnen zijn de doelgroepen aan te wijzen waar de acties zich op richten.

Eigenaren van bedrijfspanden

Bij oudere bedrijfsgebouwen en landbouwschuren komt naar verwachting asbest op daken voor. Vanwege de omvang van de daken van deze gebouwen kan het bovendien om grote hoeveelheden gaan. Vooral op veel agrarische bedrijfsgebouwen kan nog asbest aanwezig zijn.

Uit de inventarisatie blijkt dat 1278 panden (ca. 37%) met een dakoppervlak groter dan 250m² samen verantwoordelijk zijn voor ca. 88% van het totale verdachte dakoppervlak. Hier valt voor de gemeente de grootste winst te behalen.

¹ De inventarisatie werd voor geheel Flevoland uitgevoerd met uitzondering van Almere, aangezien deze al in zijn geheel is geïnventariseerd. De inventarisatie vond plaats aan de hand van onder andere luchtfoto's, BAG, kadastragegevens en Funda.

Particuliere woningeigenaren

Op basis van expert judgement is de inschatting dat er geen tot hooguit een enkele woning voorzien is van een asbestdak. Bij woningen zal het naar verwachting dan ook hooguit gaan om dakbedekking van schuurtjes, garages, dierenhokken e.d. Eigenaren van asbestdaken kleiner dan 35m² mogen, onder voorwaarden, zelf hun dak vervangen. Ongeveer 45% van de verdachte panden heeft een dakoppervlak kleiner dan 35m².

Particuliere eigenaren van voormalige boerenerven.

Een aparte doelgroep zijn particuliere eigenaren van voormalige boerenerven. Zij hebben mogelijk te maken met grotere asbestdaken, maar kunnen vaak van minder regelingen gebruik maken dan bedrijven met grotere asbestdaken.

Woningverhuurders

Ook zijn er naar verwachting geen huurwoningen die voorzien zijn van asbestdaken. De veruit grootste verhuurder Mercatus verwijdert asbest in haar woningen op het moment dat de woning van huurder wisselt. Asbestverwijdering is opgenomen in hun meerjarenplan. Mercatus geeft ook voorlichting op het gebied van asbest. Verdere actie van de gemeente lijkt hier dan ook niet nodig.

Gebouwen in eigendom van de gemeente

De gemeente moet uiteraard het goede voorbeeld geven. Het gaat daarom na in hoeverre er nog asbestdaken op gemeentelijke gebouwen aanwezig zijn. Mocht er asbest aanwezig zijn, dan zal de gemeente in haar onderhoudsplannen aangeven wanneer het asbest verwijderd wordt.

4. Wat moet en kan de gemeente doen?

1. Uitvoering wettelijke regels

De gemeente is belast met het uitvoeren van een aantal wettelijke regelingen. De gemeente is bevoegd gezag voor de meeste Wet milieubeheer inrichtingen, handelt sloopmeldingen af (waaronder voor de verwijdering van asbest) en het toezicht hierop. Ook de inname van kleine hoeveelheden asbest bij de milieustraat verzorgt de gemeente.

Acties die de gemeente kan doen bevinden zich op het gebied van het zo eenvoudig en praktisch mogelijk doorvoeren van de regels, bijvoorbeeld door:

- Processen of formulieren te vereenvoudigen of verduidelijken
- Zorgen dat de van toepassing zijnde regelgeving en afspraken bekend zijn

Handhaving speelt vooral een rol na 2024. De gemeente moeten dan zorg gaan dragen voor de handhaving van het verbod op asbestdaken.

Op dit moment kan de gemeente al handhavend optreden bij sterk verweerde asbestdaken. Tot nu toe is de gemeente hier zeer terughoudend in. De bewijslast ligt bij de gemeente en het is vaak erg lastig om aan te tonen dat er daadwerkelijk sprake is van een urgent gezondheidsrisico. Om die reden zal de gemeente alleen in ernstige gevallen preventief handhaven.

Uit de praktijk, de gemeentelijke milieustraat:

Vaak is onduidelijk dat men een melding moet doen voor het brengen van asbest. Ook blijkt het indienen van een melding via het OLO lastig.

Er zijn praktische afspraken gemaakt tussen milieustraat en OFGV (als toezichthouder bij de milieustraat) over het brengen kleine hoeveelheden asbest. Een hoeveelheid die één persoon kan dragen, mag zonder melding worden gebracht.

Verder komen veel dumpingen van asbest in berm en e.d. voor. De gemeente krijgt de rekening voor het opruimen.

Actiepunt 2: Processen en procedures vereenvoudigen en afstemmen.

- Processen, (praktische) afspraken etc. in kaart brengen. Waar kan het simpeler of zitten knelpunten (stroomlijnen).
- Mogelijk kan in regionaal verband regelgeving en beleid op elkaar afgestemd worden en ook zo meer duidelijkheid scheppen. Specifiek gaat het dan om het afstemmen van het acceptatiebeleid.
- Wet natuurbescherming (saneren in juiste periode, generieke ontheffingsprocedure)
- Communicatie over regels en procedures (zie hierna).

2. Bewustwording en communicatie

Op dit moment is de (proactieve) communicatie beperkt en versnipperd. Zo is beperkt informatie over asbest te vinden op de gemeentelijke website, op de website van de OFGV en via een informatiefolder op de milieustraat.

Het voorstel is daarom communicatie een meer structureel en planmatiger karakter te geven door het opstellen van een communicatieplan en vervolgens tot uitvoering ervan over te gaan.

Verder kunnen toezichthouders een belangrijke informerende en voorlichtende

Van de gemeentelijke website:

Asbest

Voor het wegbrengen van asbest gelden strikte regels:

U mag asbest nooit in de afvalcontainer doen.

U mag maximaal 35 m² asbest zelf verwijderen. Dit dient u te melden bij de gemeente, u kunt dit ook doen via het omgevingsloket.

U mag max 35 m² asbest met vergunning aanbieden bij de milieustraat. Bel van te voren met de milieustraat om ervoor te zorgen dat de container voor asbest aanwezig is.

U moet het asbestafval inpakken in een dubbele laag van doorzichtige, niet-luchtdoorlatende folie.

De folie moet 0,2 mm dik zijn (o.a. verkrijgbaar bij doe-het-zelf zaken). Plak de naden dicht met tape.

Verpak het asbest zo dat u alleen of met zijn tweeën zelf in de container kunt doen. Let op: u mag asbest niet onverpakt vervoeren!

rol vervullen. Bij milieucontroles kunnen zij de eigenaren wijzen op de komst van het asbestdakenverbod en op mogelijkheden om versneld te saneren

Actiepunt 3: Opstellen en uitvoeren communicatieplan

Communicatieplan opstellen om structureel aandacht te besteden aan asbestverwijdering en inzameling

Onderdelen van het communicatieplan kunnen zijn:

- Algemene voorlichting via website, social media, krant
- Voorlichtingsavonden voor bedrijven, agrariërs
- Gericht aanschrijven bedrijven, agrariërs na inventarisatie
- Bij periodieke controles bedrijven voorlichting geven over asbest, opnemen in controlebrief
- Centraal informatiepunt
- Particulieren: Speciale acties bij milieustraat om het brengen van kleine hoeveelheden asbest te promoten.

Op asbestversnelling.nl is een communicatiepakket te vinden onder de tab communicatie.

3. Financiering

Er zijn verschillende financiële en kostenverlagende mogelijkheden om snel(ler) en met meer rendement een nieuw dak aan te schaffen, zowel voor de particulieren als ondernemers. Naast de al eerder genoemde landelijke en mogelijk provinciale subsidieregeling, en de duurzaamheidsregeling, zijn dat bijvoorbeeld de energie investeringsaftrek (EIA), daklease, dakverhuur en de nationale energiebespaarregeling (NEF).

Mogelijk komt er ook nog een landelijke regeling voor leningen. Het geld uit de landelijke subsidieregeling is bijna op en niet alle eigenaren kunnen de sanering van asbest zelf betalen. De Tweede Kamer heeft de regering extra inspanningen gevraagd om met de decentrale overheden en Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN) te komen tot een landelijk asbestfonds voor asbestdak-eigenaren die sanering niet kunnen betalen.

Daarnaast kan op kosten bespaard worden door het opzetten van collectieve acties (zie hierna onder faciliteren).

In het kader van de communicatieactiviteiten zullen de verschillende financieringsmogelijkheden aan de orde komen.

Actiepunt 4: Financieringsmogelijkheden opnemen in het communicatieplan.

4. Faciliteren

De gemeente gaat na of het mogelijk is het aanbieden van kleine hoeveelheden asbest bij de milieustraat (nog) laagdrempeliger te maken. Dit kan bijvoorbeeld door het aanbieden van (gratis) verpakkingsmateriaal, een asbestsaneringspakket of door geen kosten in rekening te brengen voor het inleveren van kleine hoeveelheden asbest.

De gemeente kan daarnaast initiatieven van derden ondersteunen of zelf opstarten, die tot doel hebben de kosten te verlagen door collectief aan te besteden.

Een aantal voorbeelden:

Collectief asbest saneren ondernemers

LTO-Noord organiseert met het project Agro Asbestveilig voorlichting en collectieve aanbiedingen voor agrarische bedrijven. AgroAsbestveilig stimuleert om in gezamenlijkheid asbest(daken) te verwijderen en deze te vervangen door nieuwe daken. De voorlichting is direct gericht op de behoeften en mogelijkheden van de agrarische ondernemer. Maatwerkadvies wordt geleverd en financieringsmogelijkheden worden aangeboden. In Flevoland is nog geen aanpak uitgerold.

Het asbestservicepunt Steenwijkerland. Algemene informatie en informatie over een collectief aanbod. Een samenwerkingsverband tussen LTO Noord, plaatselijke businessclub en de gemeente.

Collectief asbest saneren particulieren

Zoals eerder aangegeven, beperken naar verwachting asbestdaken bij particulieren zich tot daken op schuurtjes, dierenhokken e.d. Om het verwijderen van deze daken te stimuleren kan een collectieve asbestsanering op poten worden gezet waarbij de dakeigenaar volledig wordt ontzorgd en door het collectieve karakter bovendien een korting kan krijgen.

Een voorbeeld is het gemeenteloket asbest in Heerhugowaard in samenwerking met iChoosr. Dit digitale loket biedt naast informatie ook de mogelijkheid mee te doen met een collectieve actie om (kleinere) asbestdaken te vervangen. Door een veiling te houden onder asbestsaneringsbedrijven is een financieel aantrekkelijke regeling mogelijk met een gemiddelde korting van 19%.

Ter illustratie de marktprijzen en korting voor inventarisatie, sanering en herplaatsing van een dak (bron: gemeenteloket asbest Heerhugowaard, mei 2017).

M ²	Marktprijzen	Veiling	Korting
10	2405	1775	26%
15	3033	2150	29%
20	3139	2525	20%
30	4140	3275	21%
40	4802	4025	16%
50	5964	4775	20%
75	7585	6650	12%
100	9349	8525	9%
		Gemiddeld	19,1%

Actiepunt 5: Nagaan op welke wijze de gemeente het brengen van kleine hoeveelheden asbest naar de milieustraat kan stimuleren.

Actiepunt 6: De mogelijkheden onderzoeken om initiatieven voor collectieve saneringen te ondersteunen of op te starten.

5. Ontwikkelingen volgen

Op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau lopen diverse ontwikkelingen en initiatieven om de sanering van asbestdaken te versnellen. Deze initiatieven kunnen als voorbeeld dienen voor de aanpak in Noordoostpolder. Verder heeft de nationale overheid het programmabureau Versnellingsaanpak asbestdaken sanering ingesteld, dat de versnelling van de asbestsanering stimuleert door acties op het gebied van communicatie, beleid en regelingen, en oplossingen te zoeken voor knelpunten in de praktijk.

Het volgen van ontwikkelingen is vooral ook van belang omdat zowel wet- en regelgeving, de wijze van uitvoering van de handhaving, als stimulerende maatregelen en financiële regelingen etc. nog niet vastliggen en volop in ontwikkeling zijn.

In het kader van haar duurzaamheidsbeleid is de gemeente Noordoostpolder aangesloten bij de Flevolandse energieagenda en het netwerk Noordoostpolder energieneutraal. Beide zijn gericht op het stimuleren van duurzame energie in Flevoland/Noordoostpolder. Zonne-energie speelt hierbij een prominente rol.

In dat kader is een verband te leggen tussen het verwijderen van asbest op daken enerzijds en het stimuleren van zonnepanelen op daken anderzijds. Zoals hiervoor aangegeven werkt de provincie momenteel aan een subsidieregeling, die vervanging van asbest door zonnepanelen moet stimuleren.

Actiepunt 7: (Landelijke) ontwikkelingen volgen.

Actiepunt 8: Vanuit duurzaamheidsbeleid stimuleren dat asbestsanering wordt gekoppeld aan zonnepanelen op daken.

5. Uitvoeringsmatrix

Nr.	Actiepunt	Wat?	Trekker	Betrokkenen	Termijn
1a	Nadere analyse inventarisatie	<ul style="list-style-type: none"> Nadere analyse van de inventarisatie verwerken in de uitvoering van het plan van aanpak. 	VTH	RO	1 ^e kwartaal 2019
1b	Monitoring voortgang	<ul style="list-style-type: none"> Voortgang van de asbestsanering monitoren aan de hand van (sloop)meldingen en omgevingsvergunningen 	VTH		2019-2024
2	Processen en procedures vereenvoudigen	<ul style="list-style-type: none"> Processen, (praktische) afspraken etc. in kaart brengen. Waar kan het simpeler of zitten knelpunten (stroomlijnen). Mogelijk kan in regionaal verband regelgeving en beleid op elkaar afgestemd worden en ook zo meer duidelijkheid scheppen. Specifiek gaat het dan om het afstemmen van het acceptatiebeleid. 	VTH	VTH Wijkbeheer	1 ^e kwartaal 2019
3a	Opstellen communicatieplan	<p>Communicatieplan opstellen om structureel aandacht te besteden aan asbestverwijdering en inzameling</p> <ul style="list-style-type: none"> Algemene voorlichting via website, social media, krant Voorlichtingsavonden voor bedrijven, agrariërs Gericht aanschrijven bedrijven, agrariërs na inventarisatie Bij periodieke controles bedrijven (OFGV) voorlichting geven over asbest, opnemen in controlebrief Centraal informatiepunt Particulieren: Speciale acties bij milieustraat om het brengen van kleine hoeveelheden asbest te promoten. 	Advies	VTH Wijkbeheer (milieustraat) RO	1 ^e kwartaal 2019
3b	Uitvoeren communicatieplan	Afhankelijk van 3a	VTH	Advies Wijkbeheer RO	2019-2024 In 2019 beginnen met laaghangend fruit, zoals algemene voorlichting.
4	Financieringsmogelijkheden	Bestaande financieringsmogelijkheden komen aan de orde in het kader van het communicatieplan	Zie 3a		
5	Stimuleren brengen kleine hoeveelheden asbest	Nagaan op welke wijze de gemeente het brengen van kleine hoeveelheden asbest naar de milieustraat kan stimuleren.	Wijkbeheer (milieustraat)	Advies	Aanpak en start uitvoering in 2019, uitvoering loopt door in de jaren er na.
6	Collectieve sanering	De mogelijkheden onderzoeken om initiatieven voor collectieve saneringen te ondersteunen of op te starten	ntb	Ntb	2019 e.v. Ook afhankelijk van uitkomst inventarisatie, landelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen bij betrokken doelgroepen
7	(Landelijke)Ontwikkelingen volgen	Landelijk werkt het Programmabureau Versnellingsaanpak asbestdaken sanering via verschillende sporen aan de versnelling van asbestsanering. O.a. fondsvorming en communicatiemiddelen	RO	VTH	2018 e.v.
8	Koppeling tussen zon op dak en asbestsanering	Vanuit duurzaamheidsbeleid stimuleren zon op dak koppelen aan asbestsanering. O.a. via de provinciale energieagenda en het netwerk Noordoostpolder energieneutraal.	RO	VTH	Eind 2018, begin 2019

6. Budget en organisatorische opzet op hoofdlijnen

Om een start te maken met de uitvoering van het plan van aanpak is 10.000 euro beschikbaar. Dit budget wordt ingezet voor het uitvoeren van het communicatieplan, eventueel een collectieve actie op te zetten, etc.

Mocht in de loop van de tijd, bij het concreter invullen van het plan van aanpak, blijken dat uitvoering om meer budget vraagt, dan zal daar een apart voorstel voor komen.

Opdrachtgever: Olaf Storms

Coördinator (VTH): Bewaakt voortgang, stemt af, organiseert (afstemmings)overleg

Gemeentelijke Werkgroep: Trekkers+direct betrokkenen

